

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของสตรีอายุ 35-60 ปีในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยนำแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมในประชาชน ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและสรุปประเด็นสำคัญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ในการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของสตรีอายุ 35 – 60 ปี ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของสตรีอายุ 35 – 60 ปี ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมะเร็งเต้านมให้แก่สตรีอายุ 35-60 ปี ในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สตรีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 1-6 ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุระหว่าง 35 – 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 106 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง แนวทางการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของสตรีอายุ 35-60 ปีในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

74

1. ผลการศึกษาความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม พบว่า มีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมเป็นรายข้อ พบว่า มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม อยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมเป็นรายข้อพบว่า มีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม อยู่ในระดับสูง ในข้อที่ 1, 20 และ 19 ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

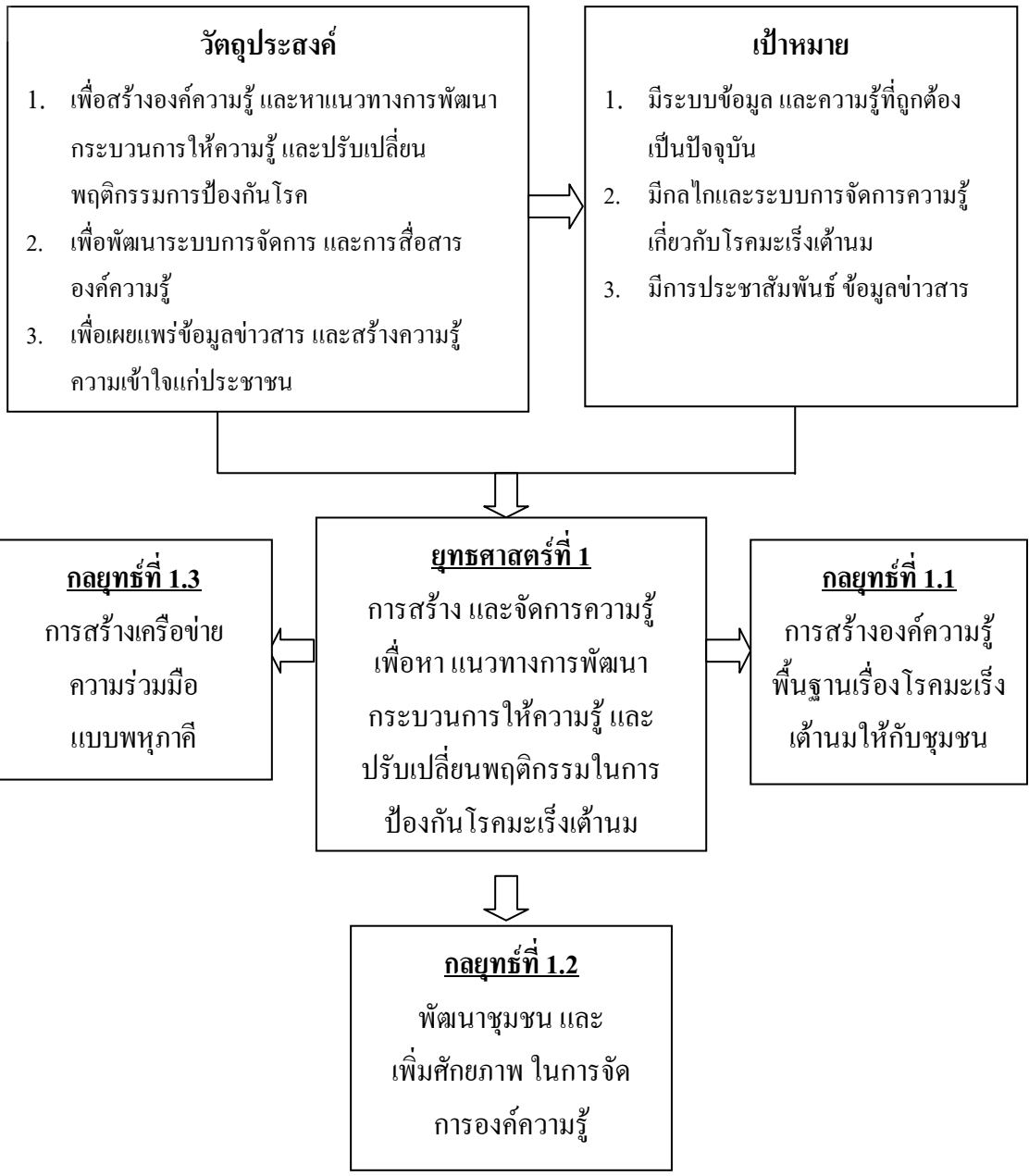
2. ผลการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม ของประชาชน ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมเป็นรายข้อพบว่า มีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมระดับสูงในข้อที่ 4 และมีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมระดับปานกลาง ในข้อที่ 1-3 และข้อที่ 5-10

3. แนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเต้านม ได้จัดทำแผนการยุทธศาสตร์การสร้างและจัดการความรู้เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ในการป้องกันมะเร็งเต้านม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานให้กับชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการวางแผนการพัฒนากระบวนการให้ความรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม 2) พัฒนาชุมชนและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาองค์ความรู้ให้มีความสมบูรณ์พร้อมสำหรับการพัฒนาตามพันธกิจ และ 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบพหุภาคีในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องมะเร็งเต้านมอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปแผนยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม ของประชาชนในชุมชน ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 9 สรุปแผนยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันโรคมะเร็งเต้านม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมป้องกันการโรคมะเร็งเต้านม ในประชาชนชุมชน ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปราย ผลการวิจัยได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

76

1. ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ในประชาชนชุมชน ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ในประชาชนชุมชนตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (สมหมาย ทองแก้ว. 2546 : 89) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเต้านมของสตรีที่ได้รับการวางแผนครอบครัวที่สถานีอนามัยอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทองพบว่า ปัจจัยนำ ซึ่งได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งเต้านม การรับรู้ความรุนแรงของโรคมะเร็งเต้านม และแรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 จึงมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งของสตรีที่ได้รับการวางแผนครอบครัวที่สถานีอนามัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และปัจจัยด้านชีวิตสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง จึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเต้านมของสตรีที่ได้รับการรับบริการวางแผนครอบครัวที่สถานีอนามัยในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอ่างทอง

จากผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง และพบว่ามีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องโรคมะเร็งเต้านมหมายถึงเนื้องอกชนิดร้ายแรงซึ่งเกิดบริเวณเต้านมในระดับสูง โดยตอบถูกร้อยละ 75.47 มะเร็งเต้านมปานกลาง และมีพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งเต้านมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าไม่มีพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งเต้านมในระดับสูงในข้อคำถามที่ 4 ท่านตรวจเต้านมด้วยตนเองหลังมีประจำเดือน 7-10 วัน ของทุกเดือน ซึ่งแนวทางการแก้ไข คือ การให้สุขศึกษาแบบเคาะประตูบ้านเน้นประเด็นความรู้ที่ค้นพบเป็นจุดอ่อนของความรู้ของประชาชนในการนำไปวางแผนการให้สุขศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นในการดำเนินงานในการป้องกันปัญหาการระบาดของโรคมะเร็งเต้านม ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ และการพัฒนาพฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเองโดยควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในประเด็นปัญหาสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร ในการเฝ้าระวังพฤติกรรมป้องกันโรคในระดับชุมชนควรทำความเข้าใจมาตรการ การป้องกันโรคมะเร็งเต้านม

2. พฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งเต้านม ในประชาชนชุมชนตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พฤติกรรมป้องกันโรค เป็นพฤติกรรมอนามัยอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพและป้องกันไม่ให้เกิดโรค ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ประจำวันของบุคคลตลอด 24 ชั่วโมง สรุปได้ว่า พฤติกรรมป้องกันโรค หมายถึงการปฏิบัติของบุคคลอย่างสม่ำเสมอ โดยดูแล ตนเองให้มีสุขภาพดี ไม่เกิดความเจ็บป่วย (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2540 : 155 – 163)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

77

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม ในประชาชนชุมชน ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่ามีพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมในระดับสูงในข้อคำถามที่ 4 ท่านตรวจเต้านมด้วยตนเองหลังมีประจำเดือน 7-10 วัน ของทุกเดือน

ดังนั้น พฤติกรรมการป้องกันโรคหมายถึง การกระทำใดๆของบุคคลที่กระทำเป็นปกติสม่ำเสมอที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ให้มีสุขภาพดี ซึ่งเป็นการกระทำที่มีความสำคัญ ในการที่จะป้องกันโรค ดังนั้น พฤติกรรมการป้องกันโรคจึงเป็นพฤติกรรมของการดูแลตนเองในสภาวะปกติ เป็นการดูแลตนเองเพื่อให้สุขภาพอนามัยของตนเองและสมาชิกในครอบครัว มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงเสมอ เป็นพฤติกรรมที่ทำในขณะที่มีสุขภาพแข็งแรงมี 2 ลักษณะ คือการดูแลส่งเสริมสุขภาพ (Health maintenance) และการป้องกันโรค (Disease prevention) (มัลลิกา มดีโก. 2530 : 11 – 12)

3. แนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเต้านม ได้จัดทำแผนการยุทธศาสตร์การสร้างและจัดการความรู้เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ในการป้องกันมะเร็งเต้านม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานให้กับชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการพัฒนากระบวนการให้ความรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม 2) พัฒนาชุมชนและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาองค์ความรู้ให้มีความสมบูรณ์พร้อมสำหรับการพัฒนาตามพันธกิจ และ 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบพหุภาคีในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องมะเร็งเต้านมอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

1. โรงพยาบาล/สำนักงานสาธารณสุขอำเภอในฐานะที่มีความรับผิดชอบดูแลสุขภาพประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบควรจัดให้มีการดำเนินการรณรงค์ จัดกิจกรรม สนับสนุน ให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในพื้นที่ ให้มากขึ้นและอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการสร้างสุขภาพ ความตื่นตัวในการดูแลตนเอง และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคอย่างถูกต้อง สม่ำเสมอ

2. จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางด้านสาธารณสุขส่วนใหญ่ได้รับจากอาสาสมัครสาธารณสุข ดังนั้นควรมีการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขให้มีความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

78

สามารถเป็นสื่อกลางในการให้สุขศึกษาการดูแลตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม และเป็นกลุ่มแกนนำโน้มน้าวใจให้กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป และควรมีหน่วยงานรับผิดชอบในเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้ และการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการตรวจด้านมด้วยตนเองโดยควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในประเด็นปัญหาสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร ในการเฝ้าระวังพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคในระดับชุมชนควรทำความเข้าใจมาตรการ การป้องกันโรคมะเร็งเต้านม

3. จากการศึกษาพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากหนังสือพิมพ์/เอกสารแผ่นพับ พบน้อยมาก จึงควรมีการเพิ่มอัตราการผลิตจ่ายแจก เอกสารแผ่นพับในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม เพื่อเพิ่มพูนการรับรู้ข่าวสารด้านมะเร็งเต้านมให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในกลุ่มสตรีที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านม เช่น สตรีที่ไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง หรือสตรีที่แต่งงานแล้วแต่ไม่มีบุตร เป็นต้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดมะเร็งของประชาชนในเขตตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของสตรีอายุ 35 –60 ปี ในเขตพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายสำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง และส่งเสริมความรู้และพฤติกรรมกรรมการป้องกันตนเองของประชาชนในแต่ละพื้นที่